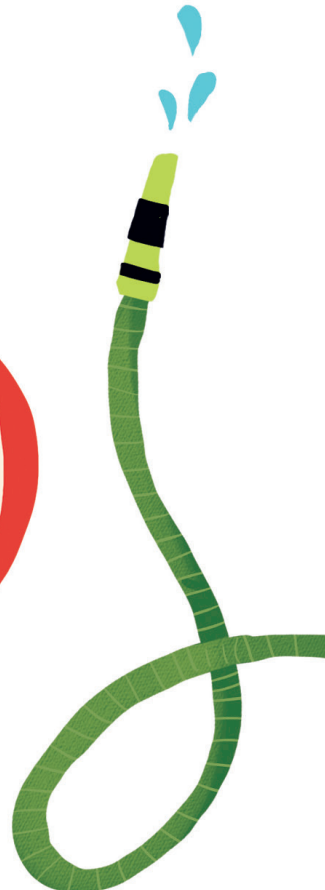
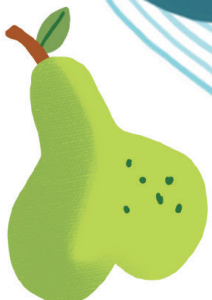
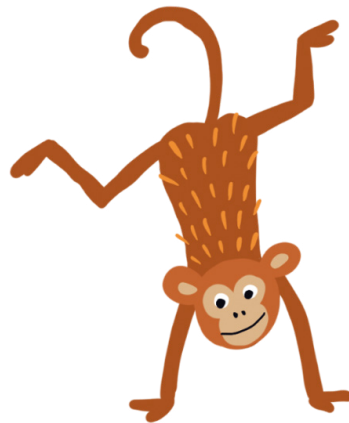

PREPPARNA

Lärarhandledning

Gissa ordet

Välkommen till Läsprepparna!

Läsprepparna är resultatet av mitt eget intresse för hur man kan främja barns läsinlärning kombinerat med min lust att skapa hjälpmedel som är både pedagogiska och roliga för barnen att använda.

Serien bygger på en läsinlärningsmodell som är etablerad inom forskning och som haft stor betydelse för att förstå hur vi lär oss läsa från grunden (The Simple View of Reading). Modellen har inspirerat mig i arbetet med att ta fram böckerna i Läsprepparna och ligger till grund för hur serien är uppbyggd.

Forskningen* säger att vi, för att kunna läsa och förstå det vi läser, behöver:

- förstå att språket kan delas in i språkljud (fonologisk och fonemisk medvetenhet)
- veta hur språkljuden hänger ihop med bokstäverna (bokstavskännet)
- förstå och kunna uttrycka oss genom språket – där vårt ordförråd, kunskap om språkets grammatik, uppbyggnad och funktion i olika sammanhang har stor betydelse (språkförståelse)

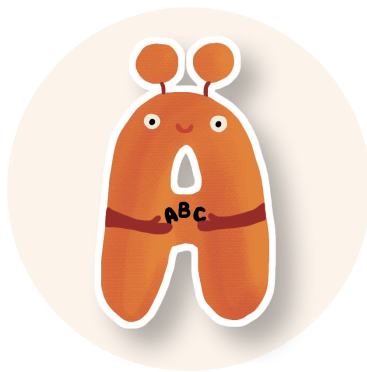
Alla delar är lika viktiga – om någon av dem inte fungerar får vi svårt att förstå det vi läser.

I Läsprepparna kallar vi delarna för:

L - Lek med ljud

där fokus är på att höra och känna igen ordens och språkets ljud.

Ä - Äg bokstäverna

där fokus är på att lära sig bokstäverna och deras ljud.

S - Snappa språket

där fokus är på att bygga sitt ordförråd, sin kunskap om grammatik och språkets funktion.

Varje del består av flera böcker som ger övning och förberedelse i den delen av läsförmågan. Det görs på ett sätt som är både underhållande och lättsamt för barnet och som sker i steg. Tillsammans med dig som vuxen blir böckerna ett hjälpmedel för barnet att utveckla de färdigheter som behövs för att bygga en bra grund inför lässtarten. Samtidigt bjuder böckerna in till en rolig och härlig lässtund som är lätt att uppskatta, för både barn och vuxen.

*Läs om hänvisningen av forskningsrapporten på www.läspreporna.se.

De tre första böckerna i serien Läsprepparna

Vad låter lika?

L - Lek med ljud

Att rimma är ett roligt sätt att börja lära sig förstå att språket både har en betydelse- och en ljudmässig sida.

Hej bokstav!

Ä - Äg bokstäverna

Det här är ingen vanlig ABC-bok. Här får barnen bekanta sig med tio av de vanligaste bokstäverna i svenskan.

Gissa ordet!

S - Snappa språket

Med hjälp av gissningslek och ledtrådar får barnen associera fram ord. Associationsleken gör att barnen gör kopplingar mellan orden, vilket stärker ordförrådet.

Genom att tidigt bekanta sig med språkljuden och hur de förhåller sig till bokstäver och ord går det lättare att lära sig läsa.

Susanna Cabander är kommunikatör, logoped och författare och har ett stort intresse för hur man kan hjälpa barn i sin tidiga läs-utveckling och göra läsforskningen mer praktiskt tillgänglig. Tillsammans med illustratören Anna Lagerström har hon tagit fram Läsprepparna.

Arbetet med boken

S-böckerna

Böckerna i den här delen av Läsprepparna fokuserar på att stärka barnens språkförståelse. Vår språkförståelse omfattar egentligen allt från vår omvärldskunskap till vår ordkunskap, men Läsprepparna fokuserar på de delar som visat sig ha en särskilt stor effekt på vår läsförmåga och som är förhållandevis lätta att träna. Det är framför allt vårt ordförråd, men också vår kunskap om grammatik och språkets struktur.

Böckerna i S-delen bygger inte stegvis på varandra på samma sätt som böckerna i L- och Ä-delen. I S-delen är det i stället olika delar av språkförståelsen som är i fokus i varje bok.

Tanken är att man arbetar med böckerna i S-delen parallellt med böckerna i L- och Ä-delen.

Stimulera ordförrådet

Den första boken i S-delen fokuserar på ordförrådet och ger exempel på hur vi kan stärka det genom att koppla ord som hör ihop på olika sätt till varandra. Att associera ord till varandra på det sättet gör att fler kopplingar till ordet skapas i minnet och bidrar till att stärka och fördjupa ordförrådet.

Ju fler och starkare kopplingar och nätverk av ord vi bygger kring olika ord, desto lättare får vi att bygga vidare på dem. Och ju fler ord som är kopplade till varandra i nätverket av ord som finns i minnet, desto lättare har vi att förstå och uttrycka oss.

I den första boken i den här delen av serien är orden lite olika svåra men är mestadels vardagsnära ord som generellt sett har en låg abstraktionsnivå. Ord från samtliga ordklasser finns med i boken.

Det här sättet att arbeta med ord på för att stärka ordförrådet kan med fördel göras även med andra ord som inte finns med i boken. Inför skolstarten är det viktigt att barnen också får bekanta sig med ord som inte är vardagsnära och inte så vanliga i samtal, men som hjälper dem att förstå och uttrycka kunskaper inom olika områden. Några exempel på sådana ord är: bilda, karta, skillnad, addera, observera och samband.

Att använda orden barnen lär sig även i andra sammanhang och på olika sätt är också viktigt för att orden ska befästas i barnens ordförråd. Därför är det bra att ha koll på vilka ord ni arbetar med för tillfället och ha en plan för nya ord ni vill att barnen ska lära sig. Använd dem i många olika sammanhang, resonera om och beskriv dem och låt barnen beskriva, använda och uttrycka dem på olika sätt!

Lekar och aktiviteter

Ni behöver

- Boken "Gissa ordet"
- Arbetsbladet bildkort

Gissa ordet!

På varje uppslag i boken presenteras ledtrådar i ord och bild som beskriver ett ord. Ibland är målordet ett substantiv, ibland ett verb eller adjektiv.

Gör så här:

Börja från bokens början och läs och titta på ledtrådarna tillsammans.

1. Visa uppslaget så att alla kan se det.
2. Läs upp ledtrådarna högt. Stanna gärna till vid var och en av dem och prata mer om varje ledtråd medan du pekar på den på bilden i boken. Bygg ut med fler beskrivande ord och resonera tillsammans med barnen om vilka ord som kan associeras med den här ledtråden. Till exempel kan "Det är någonting man har på sig" associeras med kläder, olika klädesplagg, skor, garderob, klädkammare med flera. Några av orden ni kommer på kanske finns bland bildkorten – titta bland dem och lägg fram de ni hittar framför er eller fäst dem på väggen så att alla kan se.
3. När ni har gått igenom och resonerat kring några ledtrådar kan ni gå till det sista uppslaget i boken och titta. Där finns alla ord som ledtrådarna beskriver illustrerade i bild. Kan ni hitta ordet ni gissade fram?
4. När ni har hittat ordet – be barnen tänka på och beskriva eller rita någonting personligt till ordet. Det kan till exempel vara en känsla de får när de hör och ser ordet, ett minne de har kopplat till ordet eller en sak de har hemma som har med ordet att göra.

Lekar och aktiviteter

Ni behöver

- Boken "Gissa ordet!"
- Arbetsbladet bildkort

Kan du komma på något mer som är ...

På sista sidan i boken finns en sida med beskrivande ord. Tanken är här att spinna vidare på temat att beskriva ord och koppla ihop olika ord till varandra. Det blir dels en repetition av ord som finns i boken och dels ett sätt att associera till olika ord och deras motsatser på ett lite friare sätt.

Gör så här:

1. Visa sista uppslaget så att alla kan se det. Där finns bilder med exempel på ord som har de olika egenskaperna som beskrivs av orden.
2. Gå igenom ett ord i taget och prata om vad det är, till exempel att ordet rund eller runt är ett ord som beskriver formen på något. I det här fallet kan ni också prata om vad det finns för ord som beskriver andra former, som exempelvis fyrkantig, trekantig och så vidare.
3. Se om ni kan hitta någonting bland bilderna på uppslaget som har egenskapen som ordet beskriver – till exempel "ett runt blåbär".
4. Titta bland bildkorten och se om ni kan hitta ett eller flera ord bland dem som har egenskapen som ordet beskriver.
5. Be barnen se sig om i rummet efter någonting som har egenskapen som ordet beskriver. Kan de hitta något där? Hjälp barnen att sätta in ordet i en mening, till exempel: "Ja, kudden är mjuk" om ordet är "mjuk" och barnet sagt "kudde". Det går förstås också bra att ta med sig den här leken ut och se om ni kan hitta saker där som beskrivs av orden.

